

MASURAND DEFICITUL

Este dificil de masurat deficitul bugetului guvernamental intr-un mod clar. Iar daca nu putem masura deficitul, atunci nu putem fi siguri cand este redus si cand are valori ridicate. Daca nu putem fi siguri cand este scazut si cand este mare, nu putem spune daca anii cu deficite mari corespund anilor cu valori ridicate ale ratei dobanzii.

Poate gasiti surprinzator faptul ca nimeni nu stie sigur cum se masoara deficitul. De fapt, agentiile guvernamentale anunta in mod obisnuit cifrele de deficit, iar sursele de stiri le prezinta. Dar economistii sunt destul de sceptici in ce priveste asemanarea acestor cifre cu realitatea economica inconjuratoare.

In principiu, un deficit este o crestere a datoriilor guvernamentale. Daca guvernul datoreaza 3000 miliarde \$ la inceputul anului 1997, iar la sfarsitul acestui an datoreaza 3300 miliarde \$, atunci deficitul raportat pe 1997 este de 300 miliarde \$. Dar intr-o tara cu inflatie, aceasta cifra poate fi foarte inselatoare. Sa presupunem, de exemplu, ca rata inflatiei este de 10%. Atunci cele 3300 mld. \$ pe care le datoreaza guvernul la sfarsitul anului valoreaza in termeni reali nu mai mult de cele 3000 mld. \$ avute la inceput. In acest exemplu, valoarea reala a datoriei a ramas neschimbata pe parcursul anului, asa ca deficitul real este zero.

Pentru ca cifrele oficiale de deficit sunt prezentate in termeni nominali, prezenta inflatiei face intotdeauna ca deficitul sa para mai mare decat este. In 1980, presedintele Jimmy Carter candida pentru realegeri. Adversarul sau, Ronald Reagan, a fost cat se poate de critic in ceea ce priveste cele 49 mld. \$ deficit de buget care fusesera reportate pe anul 1979. Dar aceste critici erau nejustificate. Cu corectarea adecvata pentru inflatie, guvernul nu avusese deloc deficit in acel an, ci, din contra, a avut 3 mld \$ surplus.

Reagan l-a invins pe Carter, insa curand a devenit o victima a aceleiasi erori statistice de care el se folosisa in campania sa. In timpul primului an la conducere al lui Reagan (1981), deficitul bugetului a fost calculat la cifra istorica de 86 mld \$, motiv pentru care noul presedinte a fost supus unei aspre critici. Dar o corectare a inflatiei ar fi aratat ca deficitul anului era in realitate destul de modest - 18 mld \$ - de departe mai scazut decat deficitul bugetului in primul an la conducere al lui Carter, si cu atat mai mult mai redus decat cu adevarat istorica cifra a deficitului din timpul predecesorului lui Carter, Gerald Ford.

Modalitatea corecta de a masura deficitul este de a calcula in termeni reali ceea ce guvernul datoreaza la inceputul si sfarsitul anului, si de a lua in calcul diferenta ca deficitul acelui an. Dar ceea ce datoreaza guvernul este o adevarata piatra de incercare! Sta in natura guvernului sa faca promisiuni. Este o promisiune o datorie ? Daca cineva promite sa-ti construiasca un bazin de inot de 10.000 \$, este foarte clar ca iti datoreaza 10.000\$, si se cuvine sa tina cont de aceasta cand isi calculeaza datoriile. Dar daca congressman-ul tau iti promite ca iti construieste un bazin de 10.000\$ din fondurile guvernului, guvernul nu va tine cont de aceasta in calculele sale oficiale.

In multe cazuri este greu a decide daca o promisiune a fost intr-adevar respectata. Sa presupunem ca congressman-ul tau iti promite sa-ti construiasca un bazin, dar tu nu-l crezi. Face parte costul bazinului din datoria guvernului ? Dar daca tu crezi ca el spune adevarul, dar nu esti sigur ?

De departe, cea mai mare promisiune a guvernului Statelor Unite este aceea de a plati sume de bani de la Serviciul de Protectie Sociala fiecarei persoane in viata in prezent. In

schimbul acestei promisiuni, majoritatea dintre noi fac plati anuale catre Serviciul de Protectie Sociala , care sunt de obicei deduse direct din cecurile noastre.

Cifrele oficiale ale guvernului federal iau in calcul deducerile din statele de plata ale Protectiei Sociale in calitate de *taxe*, iar platile de la Protectia Sociala catre beneficiari, drept *plati de transfer*. Cu toate acestea, este foarte usor sa consideri deducerile din statele de plata ale Protectiei Sociale drept *imprumuturi catre guvern*, iar platile de la Protectia Sociala catre beneficiari, drept *rambursari ale acestor imprumuturi*. Aceasta simpla schimbare a punctului de vedere va face ca datoria guvernului sa creasca mai mult decat dublu. Daca masurarea datoriei poate varia cu mai mult de doua ori depinzand de o alegere complet arbitrara a terminologiei privind Protectia Sociala, atunci cum poate aceasta masurare sa fie semnificativa?

O alta problema privind cifrele oficiale de deficit este ca nu se tine cont de schimbarile survenite in valoarea proprietatilor detinute de guvern. Daca valoarea casei tale a crescut de la 100.000\$ la 200.000\$, atunci ai avut un an bun, chiar daca venitul tau net din alte surse a fost negativ. Daca valoarea unui parc national creste, cifrele de deficit nu vor putea credita guvernul cu acel castig. In principiu, aceasta corectie ar trebui facuta. In practica insa este foarte dificil sa evaluezi schimbarile in valoarea de piata a Parcului National Yellowstone.

Una dintre cele mai importante surse de venituri ale guvernului o reprezinta veniturile obtinute din impozitarea cetatenilor. Poate fi demonstrat ca orice contributie la imbogatirea populatiei duce la cresterea acestei surse de venituri si ar trebui trecut in partea cu plus a bilantului guvernului, la fel cum ar trebui facut si cu o crestere a valorii Parcului National. In particular, cheltuielile productive guvernamentale se adauga la baza de impozitare, iar evaluarile statutului financiar al guvernului se cuvine sa reflecte intr-un fel sau altul acest beneficiu. In practica insa, cheltuielile productive si cele neproductive sunt tratate identic in calculele guvernului.

Daca este sa ajungem la o concluzie logica cu aceasta critica, atunci orice imprumut folosit sa finanteze o reducere de taxe nu ar trebui socotit ca parte a deficitului. Reducerile de taxe aduc mai multe resurse in buzunarele cetatenilor, care vor putea astfel sa plateasca taxele mai ridicate din viitor.

Situatia guvernului este analoaga cu aceea a unui fermier care ia cu imprumut 1000\$ sa cumpere furaje pentru a-si ingrasa animalele, care astfel vor valora mai mult anul urmator in magazinele de carne. El este intr-o situatie destul de diferita de aceea a fermierului care imprumuta 1000\$ ca sa finanteze o "noapte salvatica" in Las Vegas. Contabilul care tine evidenta acestor fermieri va considera situatia lor financiara destul de diferita. Dar contabilii care tin evidenta in guvern nu fac nici o distinctie intre proiectele de cheltuieli frivole si intre a cheltui sa ingrasi animalele.

Este greu sa decizi ce ar trebui sa insemne "deficit", si greu sa il masori, odata ce ai decis. Chiar daca am depasi aceste dificultati, ar trebui totusi sa fim interesati sa decidem ce efecte economice are deficitul. Este trist ca statisticile economice detaliate au fost pastrate doar pe aprox. ultimii 50 de ani: nu s-a acumulat destula evidenta sa ne permita sa rezolvam cele mai interesante probleme economice privind deficitele.